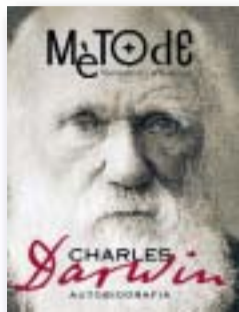

Es publica l'«Autobiografia» sense censures del gran naturalista britànic per a commemorar el bicentenari del seu naixement

Darwin, al descobert

Charles R. Darwin

Autobiografia

Traducció de Jaume Terradas

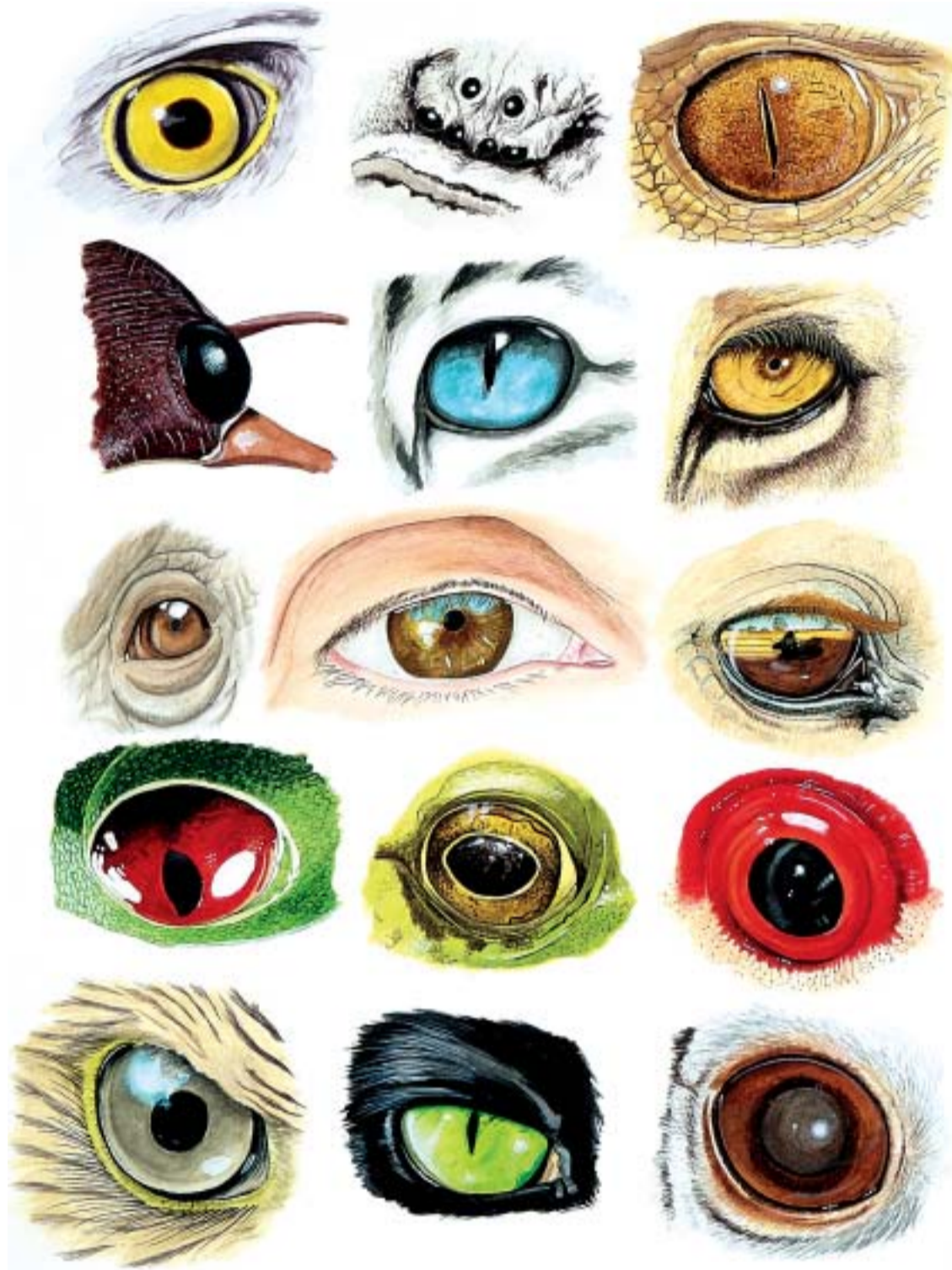
Mètode / PUV, València, 2008

Maria Josep Picó

Setanta-un anys van haver de transcórrer des que es va publicar l'Autobiografia de Charles R. Darwin (1809-1882) pòstuma, a cura del seu tercer fill i col·laborador més pròxim, Francis, fins que la neta del naturalista britànic Nora Barlow fera pública la versió íntegra del manuscrit. Com apuntava en la introducció del 1958: «Ha arribat el moment de restaurar allò que s'havia suprimit el 1887. El caràcter aspre que poden tenir certs passatges s'hagué de censurar per deferència respecte dels sentiments d'alguns amics i parents; avui aquests comentaris no només semblen inofensius, sinó que ajuden a il·luminar, de manera reveladora, l'època». I 122 anys han passat fins que pugam llegir aquest text sense supressions en català. Ha estat la revista *Mètode*, de la Universitat de València, qui l'ha publicada per primera vegada, traduïda de l'anglès pel catedràtic emèrit d'Ecologia de la Universitat de Barcelona Jaume Terradas. Aquesta edició, amb motiu del bicentenari del naixement del científic, que se celebrarà arreu del món el pròxim dijous 12 de febrer, compta amb la col·laboració de la Càtedra de Divulgació de la Ciència, el Servei de Política Lingüística i Publicacions de la UV.

El director de *Mètode*, Martí Domínguez, aporta un autèntic quadern de bitàcola per a abordar aquesta autobiografia, la qual inclou una guia detallada dels passatges omesos més importants. «Resulta un document excel·lent per a conèixer de primera mà la seua biografia, percepció dels seus èxits, les angoixes produïdes pels seus llibres, i molts altres detalls cabdals de la seua vida», apunta el professor, qui ressalta que en el moment d'editar el manuscrit Francis Darwin va decidir realitzar una llarga sèrie de correccions i supressions, sota la ferma supervisió de sa mare, Emma Wedgwood.

Les supressions més importants, segons Barlow, es degueren «als sentiments intensos que es manifestaren arran la publicació de *L'origen de les espècies*, i que eren ben vius durant els primers vuitanta, quan Francis Darwin treballava en Vida i Cartes». La família estava, de fet, dividida pel que feia a la publicació de diversos paràgrafs relacionats amb les creences religioses del naturalista. Perquè el

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

TIPUS D'ULLS. Un dels dibuixos de Carles Puche per a l'edició de «L'origen de les espècies» que publica la UV.

Il·lustracions que dibuixen l'evolució

Charles R. Darwin

L'origen de les espècies

Adaptació de Juli Peretó i Andrés Moya

Il·lustracions de Carles Puche

Pub. de la Universitat de València, 2009

M. J. Picó

L'obra mestra de Charles R. Darwin, «L'origen de les espècies», en aquest bicentenari del naixement del seu autor, també compleix el seu 150 aniversari. Serà el pròxim mes de novembre, però la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València ja ha preparat una edició especial il·lustrada d'aquesta obra, amb dibuixos originals, i amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans. Aquesta versió de «L'origen», el manuscrit que va explicar els perquès de la diversitat i la complexitat biològiques, és un text adaptat pels científics Juli Pe-

retó i Andrés Moya, investigadors de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Ecologia Evolutiva d'aquesta entitat acadèmica. Les dues-centes il·lustracions a càrrec del dibuixant científic i naturalista Carles Puche constitueixen, sense cap dubte, un dels majors atractius d'aquesta acurada edició sobre la teoria de l'evolució de les espècies.

Per la seua banda, Publicacions de la Universitat de València edita la traducció en valencià de la biografia de Charles Darwin escrita per la historiadora de la ciència de la Universitat de Harvard Janet Browne, a cura del professor Jesús Català. Aquest document es considera la biografia del naturalista britànic més completa publicada fins l'actualitat, i acaba d'eixir a la venda el primer dels dos volums.

pare de la teoria de l'evolució, també descrita pel naturalista Alfred Wallace, «es declarava agnòstic» i «s'exposava a ser etiquetat d'infidel pels més virulents doctors de l'església», ressalta Domínguez. «Darwin es trobava amb massa freqüència angoixat per preguntes difícils, que, no obstant això, s'esforçava a contestar. Si es declarava agnòstic és perquè era del tot incapaç de respondre, perquè ras i curt no ho sabia, ni creia que es poguera saber mai. Per tant, calia conrear la ciència i deixar les discussions estèrils, que no condueixen enlloc», exposa el director de *Mètode*.

Els records foren escrits quan Darwin tenia entre 67 i 73 anys —tot i que, principalment, entre maig i agost de 1876— dedicant-hi una hora la major part dels vespres «per divertiment propi i en interès dels seus fills i descendents», com apunta Nora Barlow. Tanmateix, mostren «com va ser que va arribar a alterar tot el curs del pensament victorià, no pas presumint dels seus descobriments, ni per una sobtada iconoclastia, sinó per la profunditat de la seua recerca i amb judicis ponderats que van obrir camps vastíssims a la investigació». L'autobiografia evoca reflexions sobre la seua ment i el seu caràcter; l'estada a Cambridge, el viatge a bord del *Beagle* (1831-1836), durant el qual va desenvolupar la teoria de la

El pare de la teoria de l'evolució es declarava agnòstic i s'exposava a ser titllat d'infidel

selecció natural de les espècies, el retorn a Anglaterra i, entre altres moltes qüestions, les seues creences religioses.

«Darwin no va ser un metafísic ni un pensador profund, més enllà del seu tema d'àmbit universal. Però en llegir el seus propis mots ningú no pot deixar de reconèixer-hi una personalitat d'una rara senzillesa i d'una integritat total», assevera Nora Barlow.

Plantes carnívores

L'autobiografia del naturalista britànic, traduïda al castellà per José Luis Gil, també ha estat editada per la Biblioteca Darwin, una col·lecció de l'Editorial Laetoli i la Universitat Pública de Navarra, dirigida per Martí Domínguez, qui introdueix aquest volum. El seu primer títol va ser *La fecundació de les orquídees* (adaptada per Carme Pastor), i, ara arriba a les llibreries *Plantas carnívoras*, introduïda i traduïda pel catedràtic d'Ecologia de la Universitat de Barcelona Joandomènec Ros. Aquesta obra, publicada en 1875, setze anys després que el científic començara els experiments i les primeres anotacions de resultats, té un caràcter més tècnic que altres de les seues obres i, entre els seus mèrits, destaca, en opinió de Ros, «el de deduir que la captura activa o passiva d'insectes per part del vegetal d'un nutrient fonamental, el nitrogen i, en menor mesura, el fòsfor, abundants en el cos dels animals». Així, més que una planta curiosa, la Drosera era considerada per Darwin com «un animal sagacíssim».